Een Omgevingsvisie met meerwaarde voor iedereen

Offerte en plan van aanpak Omgevingsvisie Oosterhout

BRO
Ruimte | om *in* te leven

Een Omgevingsvisie met meerwaarde voor iedereen

Offerte en plan van aanpak Omgevingsvisie Oosterhout

Rapportnummer:	P01136_1
Datum:	08 november 2018
Contactpersoon opdrachtgever:	Dhr. D. van Dongen gemeente Oosterhout
Projectteam BRO:	Susanne de Geus, Piet Zuidhof, Geri Wijnen, Ruud Tak, Michel Nelissen
Trefwoorden:	Plan van aanpak voor een Omgevingsvisie
Bron foto kaft:	BRO
Beknopte inhoud:	Plan van aanpak voor een Omgevingsvisie voor de gemeente Oosterhout

BRO
Hoofdvestiging
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
E info@bro.nl

BRO
Ruimte om *in* te leven

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING: EEN OMGEVINGSVISIE DIE *HOUT* SNIJDT…. 1

2. STAPPENPLAN & PLANNING OMGEVINGSVISIETRAJECT 3
1. Start- en voorbereidingsfase: december ‘18 & januari ‘19 3
2. Integrale bijeenkomsten en concept IDeekaarten: februari t/m mei 3
3. Spiegel- en aanvullingsfase samenleving en bestuur: juni t/m oktober 4
4. Afronding Ontwerp, inspraak, vaststelling: november ‘19 t/m februari ‘20 4

3. BEOOGD RESULTAAT OMGEVINGSVISIE OOSTERHOUT 7

4. VISIE OP DE OPGAVE: ENKELE HIGHLIGHTS 9
1. De omgevingsvisie als centraal regie-instrument van de raad 9
2. (Proces) Omgevingsvisie smeerolie verbeterdoelen Omgevingswet 10
3. Praktisch toepasbaar en dagvers 11
4. Gebaseerd op feiten 11
5. Alle thema’s op zelfde niveau: actualisatie GSP & Visie Buitengebied 12
6. Voldoen aan de wettelijke uitgangspunten en richtlijnen 12
   6.1 Wet ruimtelijke ordening en Omgevingswet 12
   6.2 Kostenverhaal en uitvoeringsparagraaf 12
   6.3 Plan-m.e.r. – Natura2000 12
   6.4 Wettelijke richtlijnen omtrent digitale overheidsproducten 13

5. VISIE OP PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE 14
5.1 Aanhaken op reeds doorlopen trajecten 14
5.2 Voorstel per doelgroep 14

[illegible]

1. INLEIDING: EEN OMGEVINGSVISIE DIE *HOUT* SNIJDT….

…daarmee gaan wij u helpen! U vraagt om een Omgevingsvisie voor de fysieke leefomgeving,
- die kijkt naar het sociale, culturele en economische domein en trends hierbinnen,
- die concreet richting geeft, maar ook voldoende ruimte biedt en bovenal inspirerend is,
- die handvatten biedt om de beoogde doelen en ambities dichterbij te brengen;
- die duidelijkheid biedt over ieders rol daarbij;
- die als basis kan dienen voor kostenverhaal en voldoet aan de wettelijke vereisten.

U wenst een Omgevingsvisie die focus aanbrengt, zonder dubbelingen in (participatie)trajecten. Op 23 oktober is de Toekomstvisie vastgesteld, met een inspirerende, maar ook richtinggevende en kaderstellende functie. Daarnaast heeft de gemeente actueel beleid op vele beleidsvelden en zijn er diverse monitors op wijk-/buurtniveau. Daarom hebben we onszelf de vraag gesteld*: waarmee kunnen we de gemeente Oosterhout nu echt helpen?*

Onze ambitie is om met de Omgevingsvisie voor Oosterhout, u te helpen een duidelijke stap te zetten als vervolg op de Toekomstvisie. Inhoudelijk, maar ook procesmatig door bij te dragen aan de implementatie van (het gedachtengoed van) de Omgevingswet.

Wat stellen we voor:
Kijkend naar het multifunctionele doel van de Omgevingsvisie (koers, kader, inspiratie, verantwoording) en naar de diverse beoogde 'gebruikers' ervan (gemeente èn samenleving), zijn wij van mening dat een Omgevingsvisie vooral van waarde is wanneer deze gebiedsgerichte uitspraken doet (functioneel & kwalitatief). Kort geformuleerd stellen wij voor om op gebiedsniveau een 'satéprikker' door uw beleid te halen, via een proces van multidisciplinaire bijeenkomsten.

Hier hebben alle partijen wat aan:
- voor burgers en ondernemers is gemeentebreed en gebiedsgericht inzichtelijk wat de ambitie, mogelijkheden, randvoorwaarden en prioriteiten zijn en wie wat oppakt;
- voor de gemeente – bestuurders en ambtelijk deskundigen - biedt het een goede basis voor de afweging van een concreet initiatief en het helpt om gemeentebreed en gebiedsgericht de goede prioriteiten te stellen en de gevraagde focus aan te brengen als vervolg op de Toekomstvisie. Daar hebben ook partijen in de samenleving behoefte aan, zo merkten wij in het proces rondom de Binnenstadsvisie Oosterhout. Ook geeft het richting aan de inzet van instrumenten als het Programma en het Omgevingsplan.

Bijkomend voordeel is dat de gebiedsgerichte benadering in het proces helpt bij het denken en werken zoals beoogd met de Omgevingswet. Ook sluit een gebiedsgerichte benadering aan op het schaalniveau waarop partijen in de samenleving zich richten. Uit het recente Mobiliteitsplan maken we op dat een gebiedsgerichte insteek ook uw voorkeur heeft.

In dit plan van aanpak beschrijven we hoe we een dergelijke Omgevingsvisie *samen met u* willen bereiken. U vraagt om de gemeente te ontzorgen. We zien ontzorgen als praktisch werk uit handen nemen, het bieden van kennis en het door middel van een goede voorbereiding en structuur u op een prettige manier door het proces loodsen. Het volgende hoofdstuk omvat het concrete stappenplan. De hoofdstukken daarna vormen een toelichting en gaan in op aspecten als het beoogde resultaat, samenhang kerninstrumenten, rol van de raad en kostenverhaal.

1 Start en voorbereidings fase

december 2018 / januari 2019

Startgesprek

Inventarisatie / analyse

- Sociaal economische spiegel
- BOT-sessie met raad en B&W
- Quick scan beleid en ruimte
- Sessie Groenstructuurplan

Startdocument + kaartenset

2 Integrale bijeenkomsten en concept IDee kaarten (met gebiedsaccenten voor gsp)

februari 2019 t/m januari 2020

Integrale gebiedssessie gemeente breed

Huiswerk

3 gebiedsgerichte sessies

- Diverse woonge bieden
- Werk- / voorzieningen gebieden
- Buitengebied

Uitwerking IDee kaarten en hoofdlijnen OV

bestuurlijke reflectie resultaten 1&2

3 Spiegel- en aanvullingsfase samenleving en bestuur

februari t/m mei 2020

sessie maatschappelijke partners

- People
- Planet
- Profit

ambtelijke terug koppel bijeenkomst

overleg raad en B&W apart

Aangepast concept / IDeekaarten

4 Afronding Ontwerp, inspraak en vaststelling

juni t/m november 2020

(ambtelijke reactieronde)

Inspraak, inspraakavond

vaststelling & codering

Concept omgevingsvisie

Ontwerp omgevingsvisie (gaat procedure in)

Reactienota

Omgevingsvisie Oosterhout

2. STAPPENPLAN & PLANNING OMGEVINGSVISIETRAJECT

1. Start- en voorbereidingsfase: [illegible]

Doel & resultaat	*Vliegende start, verzamelen informatie, data-analyse, verhelderen bestuurlijke kaders, actualisatie hoofdlijn GSP, organiseren werksessies.*
Werkzaamheden & deelresultaten	Tijdens het startoverleg wordt naast de inhoudelijke en organisatorische aspecten ook gesproken over de digitale opzet. Ter voorbereiding van de bijeenkomsten en als basis voor de Omgevingsvisie worden de volgende werkzaamheden verricht: - Quickscan documenten: hoofdlijnen, opgaven, inconsistenties, witte vlekken, gebiedsindelingen en -accenten. Dit verwerkt BRO in een beknopt startdocument geordend naar de integrale thema's en zo mogelijk reeds naar gebieden. - Globale ruimtelijke analyse, waarbij gekeken wordt naar ontstaansgeschiedenis, functies, natuur-/historische waarden, samenhangende gebieden. Leidend tot kaartenset met toelichting. - De sociaaleconomische spiegel (data-analyse) die o.a. leidt tot duiding van regionale positie en een nadere gebiedsindeling. - Voorbereiden sessie actualiseren Groenstructuurplan (GSP)
Procesmomenten (naast frequent mail/tel contact)	- Startoverleg met kerngroep gemeente - Bestuurlijke benen-op-tafelsessie - Werkbijeenkomst actualisatie GSP: gemeenteniveau & accenten
Vraag aan & Ontzorgen van gemeente	BRO vraagt om mee te denken over relevante informatie en over de aanpak van de BOT-sessie, evenals om het uitnodigen van personen voor sessies. BRO bereidt de bijeenkomsten gericht voor.

2. Integrale bijeenkomsten en concept IDeekaarten: [illegible]

Doel & resultaat	*Deze fase resulteert in integrale uitspraken voor gemeente & per gebied*
Werkzaamheden & deelresultaten	- Eerste stap is een gemeentebrede, integrale bijeenkomst. Vooraf worden concrete vragen toegezonden. Resultaat: hoofdlijnen voor de 5 koepelthema's, prioriteiten, witte vlekken en gebiedsindeling. - Tweede stap bestaat uit 3 multidisciplinaire bijeenkomsten op gebiedsniveau: woongebieden, werk/voorzieningengebieden, buitengebied. De bijeenkomsten leiden tot de basis voor de IDeekaarten. Na de bijeenkomsten werkt BRO deze uit. - Onderdeel van de IDeekaarten zijn gebiedsaccenten voor GSP.
Procesmomenten (naast mail/tel contact)	- 4 multidisciplinaire ambtelijke bijeenkomsten. De conceptuitwerkingen (IDeekaarten) worden voor reactie toegezonden.
Vraag aan & Ontzorgen van gemeente	BRO bereidt de bijeenkomsten voor en stuurt vooraf gerichte vragen (huiswerk). BRO ontzorgt de gemeente door het inhoudelijk organiseren van de bijeenkomsten en een gestructureerde resultaatgerichte opzet.

3. Spiegel- en aanvullingsfase samenleving en bestuur:

Doel & resultaat	*De hoofdlijnen Omgevingsvisie en de IDeekaarten worden 'gespiegeld' met partijen uit de samenleving en het bestuur (Raad en B&W). Dit draagt bij aan maatschappelijk en bestuurlijk gedragen Omgevingsvisie.*
Werkzaamheden	- De conceptresultaten staan centraal in een bijeenkomst met stakeholders (juni). Vanuit verschillende invalshoeken (people, planet, profit) worden de IDee-kaarten besproken en aangevuld. - De resultaten vormen input voor een volgende multidisciplinaire ambtelijke bijeenkomst (juli). Er wordt gesproken over tegenstrijdigheden, aanpassing van de resultaten en bestuurlijke keuzes. - Hierna worden de hoofdlijnen (gemeente en per gebied) verder uitgewerkt voor de bijeenkomsten met Raad en B&W (september/oktober). Het gaat om (h)erkenning, aanvulling/wijziging en keuzes - Tenslotte worden keuzes gemaakt over verankering kostenverhaal.
Procesmomenten (naast frequent mail/tel contact)	- Bijeenkomst maatschappelijke partners/stakeholders - *(optioneel bijeenkomst Oosterhoutse denktank i.o.)* - 5e ambtelijke werksessie - 2 bestuurlijke sessies (Raad en B&W), - Ambtelijk overleg inzake kostenverhaal.
Vraag aan & Ontzorgen van gemeente	BRO bereidt de bijeenkomsten voor. Bij een aanvullend inhoudelijk vraagstuk kunnen we snel de juiste specialisten aanschakelen. Voor het ambtelijke draagvlak en behoud van kennis is het belangrijk dat ambtelijk deskundigen participeren op de stakeholdersbijeenkomst.

4. Afronding Ontwerp, inspraak, vaststelling:

Doel & resultaat	*De ontwerp-Omgevingsvisie wordt uitgewerkt in een digitale raadpleegomgeving. Inspraak, vaststelling en IMRO-codering vindt plaats.*
Werkzaamheden	- Op basis van de resultaten wordt de Omgevingsvisie Oosterhout compleet gemaakt. Deze wordt ter ambtelijke bespreking voorgelegd, waarna aanpassing plaatsvindt. - Wanneer de gemeente een andere digitale oplevering wenst dan onze standaard digitale raadpleegomgeving, is daar na het startoverleg een apart traject voor gestart (valt buiten aanbieding). - De Ontwerp-Omgevingsvisie gaat de besluitvormingsprocedure in, hiervoor is zowel een digitaal als een analoog exemplaar gereed. - BRO ondersteunt bij een informatieavond (met gebiedstafels) en bij de beantwoording/verwerking van de reacties (max. 20 reacties). - BRO draagt zorgt voor de IMRO-codering (twee-vlaks). - In de afsluitende fase adviseert BRO de gemeente bij het structureel in de organisatie en het 'beleidshuis' verankeren van de Omgevingsvisie, zodat deze ècht gebruikt wordt, integraal en dagvers blijft.
Procesmomenten (naast mail/tel contact)	- Ambtelijke bespreking conceptontwerp-Omgevingsvisie - Informatieavond gedurende de inspraak
Vraag aan & Ontzorgen van gemeente	BRO vraagt om de Omgevingsvisie tot in detail door te nemen en te reageren. BRO ondersteunt bij de inspraakavond, bij de reactiebehandeling en zorgt voor oplevering conform de wettelijke richtlijnen.

Planning en risico's

In uw aanvraag geeft u aan dat de ontwerp-Omgevingsvisie eind 2019 gereed dient te zijn voor de vaststellingsprocedure. De globale planning in het stappenplan laat zien dat dit haalbaar is. Ons gevoel is dat voor de verschillende stappen ruim voldoende tijd is ingepland, de vakantieperiode rond de zomer 2019 is eveneens ruim genomen.

Kritische factor is het inplannen van bijeenkomsten en bestuurlijke sessies (passend in de jaarplanning). BRO helpt mee in het plannen en organiseren van de werkbijeenkomsten en zorgt, voor zover dat binnen onze macht ligt, voor het behalen van de planning. Daarnaast zijn er nog andere mogelijke risico's waar we in het Omgevingsvisieproces op de volgende manier rekening mee houden:

1. **Achtervang teamleden BRO**: Bij uitval of verhindering van een van de kernteamleden hebben altijd een tweede man of vrouw op de achterhand, ook voor de projectleider.
2. **Achtervang specialisten gemeente**: Wanneer er anderzijds bij de gemeente sprake is van uitval van een ambtelijk specialist, kan BRO hierop inspringen, zodat de Omgevingsvisie toch de beoogde breedte heeft. BRO heeft vrijwel alle benodigde inhoudelijke disciplines voor een Omgevingsvisie in huis. Daarnaast beschikt BRO over een groot netwerk aan onderaannemers op allerlei kennisvelden.
3. **Versnelling mogelijk:** Wanneer gemeentelijke besluitvorming op zich laat wachten, zodat de geplande werkzaamheden en/of mijlpalen niet worden gehaald, hebben we de mogelijkheid om in het vervolgtraject te versnellen om de planning alsnog te halen.
4. **Flexibiliteit:** Tijdens het totstandkomingsproces van de Omgevingsvisie kan ook een politieke noodzaak ontstaan om de werkzaamheden (tijdelijk) op te schorten dan wel juist te versnellen. Wij begrijpen dat soms de prioritering kan wijzigen en zullen daarin onze flexibiliteit maximaal betrachten. De kernteamleden van BRO hebben daarnaast een proactieve houding, waardoor alle zeilen bijgezet worden om de beoogde planning te behalen op een maatschappelijk- en bestuurlijk verantwoorde manier.
5. **Invoelingsvermogen draagvlak**: Draagvlak, zowel intern ambtelijk en bestuurlijk en extern staat voorop. Wanneer er geen draagvlak is, maar wel een vastgestelde visie, dan zal deze niet de beoogde brede functie kunnen hebben en 'onder in de la belanden'. Het BRO-kernteam beschikt over invoelingsvermogen rond dit aspect en is in staat hieromtrent strategisch te adviseren aan het gemeentelijke kernteam.
6. **Vroegtijdig sturen op ICT**: In het overleg over oplevering van het eindresultaat (technisch, functioneel en qua uitstraling) betrekken we graag ook de gemeentelijke afdeling Communicatie. Hierdoor worden verrassingen aan het eind van het proces voorkomen.
7. **Bruikbaarheid visie**: BRO wenst te voorkomen dat de Omgevingsvisie Oosterhout enkel gemaakt wordt vanuit een wettelijke plicht en vervolgens ongebruikt in de kast ligt. Daarom agenderen wij in het ambtelijke en bestuurlijke overleg in de startfase de beoogde functies en het doel van de Omgevingsvisie (en ook naar de relaties met andere instrumenten als het programma en het Omgevingsplan), om op basis daarvan goede keuzes te kunnen maken omtrent de inhoud, opzet en het detailniveau.

navigatiebalk:
de hoofdstukken van de Omgevings-visie

introductie visie Oosterhout IDee-kaarten uitvoeringsparagraaf print

zijbalk als leeswijzer
- legenda
- uitleg: wat zie je
- verdieping: verwijzingen naar externe (beleids-)documenten en sites

Inhoud
de integrale visiekaart van omgevingsvisie met linken naar kaarten van de koepelthema's

3. BEOOGD RESULTAAT OMGEVINGSVISIE OOSTERHOUT

BRO maakt voor u een Omgevingsvisie met meerwaarde voor de dagelijkse praktijk en die helpt om focus aan te brengen. Wij bieden een Omgevingsvisie met een pragmatische, integrale en gebiedsgerichte insteek. We leveren het resultaat in verschillende vormen op: de aparte bouwstenen, een analoge-pdf en de Omgevingsvisie in een digitale raadpleegomgeving. In deze omgeving kan vanuit de kaart (of het integrale thema) het gebied (of het onderwerp) benaderd kan worden dat relevant is voor de betreffende 'gebruiker' op dat moment. Daarnaast leveren we uiteraard ook een objectgerichte Omgevingsvisie IMRO-gecodeerd t.b.v. ruimtelijke plannen.nl.

De beelden hiervoor/-na laten zien hoe en met welke inhoud we de Omgevingsvisie voorstellen.

- Op gemeenteniveau:
    - De positie, kracht van Oosterhout in de regio, hoe die meerwaarde verder versterkt kan worden en wat dat betekent voor de accenten in de gemeente. Hierbij wordt uiteraard voortgeborduurd op de Toekomstvisie.
    - Voor ieder koepelthema de opgave, ambitie en prioriteiten. Visualisering in een kaartbeeld per thema, wat in combinatie leidt tot de omgevingsvisiekaart op gemeenteniveau. Voor achtergronden en uitwerkingen wordt in de tekst en het kaartbeeld gelinkt naar het betreffende beleid. Hierdoor vormt de Omgevingsvisie tevens een kapstok voor bestaand beleid (en toekomstige programma's).
- Op gebiedsniveau (zie voorzet voor IDeekaart centrumgebied op volgende pagina):
    - Typering en positionering gebied en integrale hoofdopgave voor het gebied;
    - Ambitie en doelstellingen rondom de 5 integrale koepelthema's;
    - (Kwalitatieve) Uitgangspunten voor ontwikkeling;
    - Prioritaire acties en wat pakt de gemeente op en wat is aan de samenleving?

Daarnaast omvat de Omgevingsvisie een uitvoeringsparagraaf waarin onder andere de volgende elementen aan de orde komen: regierol gemeente met gebiedsgerichte accenten, de praktijkwerking van de Omgevingsvisie in een stroomschema (hoe en waarvoor wordt die gebruikt), verantwoording inspraak, kostenverhaal en 'protocol'/aanbevelingen over 'dagvers' houden van de visie en het behouden van een integraal samenhangend beleidshuis.

We stellen voor om in ieder geval voor de volgende gebieden IDeekaarten te maken:

- 2 typen Woongebieden: laagdynamisch en (hoog)dynamisch;
- 2 typen Werkgebieden: laagdynamisch en (hoog)dynamisch;
- In ieder geval 3 typen Buitengebied: natuur, agrarisch/menggebied en linten;
- Centrumgebieden & gemengde historische linten/kerkdorpen;
- Voorzieningenclusters & recreatiegebieden.

Iedere wijk, buurt of deelgebied (ook binnen de kerkdorpen) krijgt een 'kleur' en is in de raadpleegmodule aanklikbaar. Zonodig worden specifieke uitspraken voor specifieke buurten of projecten gedaan. De mate van dynamiek in een gebied is medebepalend voor de wenselijke gemeentelijke regie ter plekke. Sommige gebieden kunnen zichzelf bedruipen en sommige niet; deze laatste categorie kan ingegeven worden door een 'probleem' of een 'potentiele kans'.

IDee - kaart

gemeente Oosterhout

Deelgebied Centrum

Uitsnede deelgebied Centrum

Kenschets
De binnenstad is economisch, functioneel en sociaal het hart van de stad. Van oudsher aan-trekkelijk regionaal voorzieningen- en uitgaanscentrum in een prettige woonstad.

Opgave en ambitie
De binnenstad is het visitekaartje van Oosterhout: aantrekkelijk, compact en met een uitgekiende balans tussen gemak, vermaak en leefbaarheid. Hoofdopgave is behoud en zo mogelijk versterken van de toeristisch-recreatieve functie van de binnenstad en keuze voor compactheid.

klik hier voor de Centrumvisie

Leefbaarheid en gezondheid

- Binnenstad verder ontwikkelen als aantrekkelijk recreatie-, verblijfs- en woongebied
- Behoud van de lokale verzorgingsfunctie staat voorop, waar mogelijk uitstralingseffect naar regio en toeristen
- Inzet op meer wonen in en rondom de binnenstad (o.a. Arendsplein, Santrijngebied, Keiweg, Slotjesveld)
- Stimuleren en faciliteren van initiatieven die sociale functie binnenstad vergroten

Economische vitaliteit

- Realiseren van compact centrum en terugdringen overaanbod winkelmeters (sloop deel Arendshof 2 en evt. herontwikkeling Bouwlingcentre)
- Versterken van en meer ruimte geven aan horeca, cultuur, leisure, evenementen, diensten en mengconcepten.
- Stimuleren van goed ondernemersklimaat en krachtige (publiekprivate) samenwerking

Rol gemeente

- Aanpak infrastructuur en openbare ruimte t.b.v. ambities van aantrekkelijke woonstad en verblijfslocatie (o.a. opstellen visie herinrichting & vergroening openbare ruimte)
- Opstellen visie op klimaatbestendige binnenstad
- Aanjagen grootschalige ontwikkelopgaven
- Faciliteren en aanjagen initiatieven binnen lijn van ambities binnen publiekprivate samenwerkingsverband binnenstad

Bereikbaarheid & mobiliteit

- Stimuleren route-gerichte recreatie en zichtbaarheid deelgebieden
- Optimaliseren bereikbaarheid (bijv. elektrische tram, herkenbaarheid fietsroutes)
- Voorzien in oplaadpunten voor auto en fiets

Duurzaamheid & klimaatbestendigheid

- Tegengaan van verstening en het stimuleren van vergroening;
- Terugdringen autoverkeer
- Visie op klimaatbestendig maken van de binnenstad (hittestress, wateroverlast, biodiversiteit)

Aantrekkelijkheid & ruimtelijke kwaliteit

- Meer ruimte voor horeca, terrassen en belevingswaarde;
- Ruimtelijke inrichting en uitstraling van de straten passend bij de gekozen profilering en karakteristiek van deelgebieden (o.a. herinrichting Heuvel)
- Gebruik maken van hoogwaardige materialen in het centrumgebied

Rol samenleving

- Investeren in vernieuwing en verduurzaming van retail, horeca, cultuur, leisure, evenementen, diensten
- Investeren in de uitstraling van panden en voorportalen;
- Aanjagen en uitvoering initiatieven binnen lijn van ambities binnen publiekprivate samenwerkingsverband binnenstad

4. VISIE OP DE OPGAVE: ENKELE HIGHLIGHTS

1. De omgevingsvisie als centraal regie-instrument van de raad

De Omgevingsvisie omvat de strategische koers voor al het relevante beleid voor de (fysieke) woon- en leefomgeving en daarmee ook voor de sociale-, culturele en economische beleidsvelden. Het gaat immers om het structureel en gericht aan de slag zijn met een aantrekkelijk, gezond woon-, leef- en ondernemersklimaat, passend bij de kenmerken van Oosterhout en de samenleving. Oosterhout kenmerkt zich door een relatief eendrachtige en elkaar steunende gemeenschap. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de sterke kerkdorpen en de wijze waarop carnaval wordt gevierd. De (katholieke) ontstaansgeschiedenis is voel- en zichtbaar. Oosterhout heeft een goede horeca en heeft een belangrijke rol in het regionale toerisme.

Fysiek, economie, milieu èn sociaal: Integrale thema's als kapstok
BRO stelt voor om de Omgevingsvisie Oosterhout rondom 5 koepelthema's op te bouwen:

1. Leefbaarheid, woonkwaliteit en gezondheid
2. Economische vitaliteit
3. Duurzaamheid & klimaatbestendigheid
4. Aantrekkelijkheid en ruimtelijke kwaliteit
5. Bereikbaarheid & mobiliteit

Hiermee kan ook gefocust worden op de drie strategische kerndossiers die uit de Toekomstvisie voortvloeien. Het 4e en 5e koepelthema vormen daarvoor belangrijke randvoorwaarden.

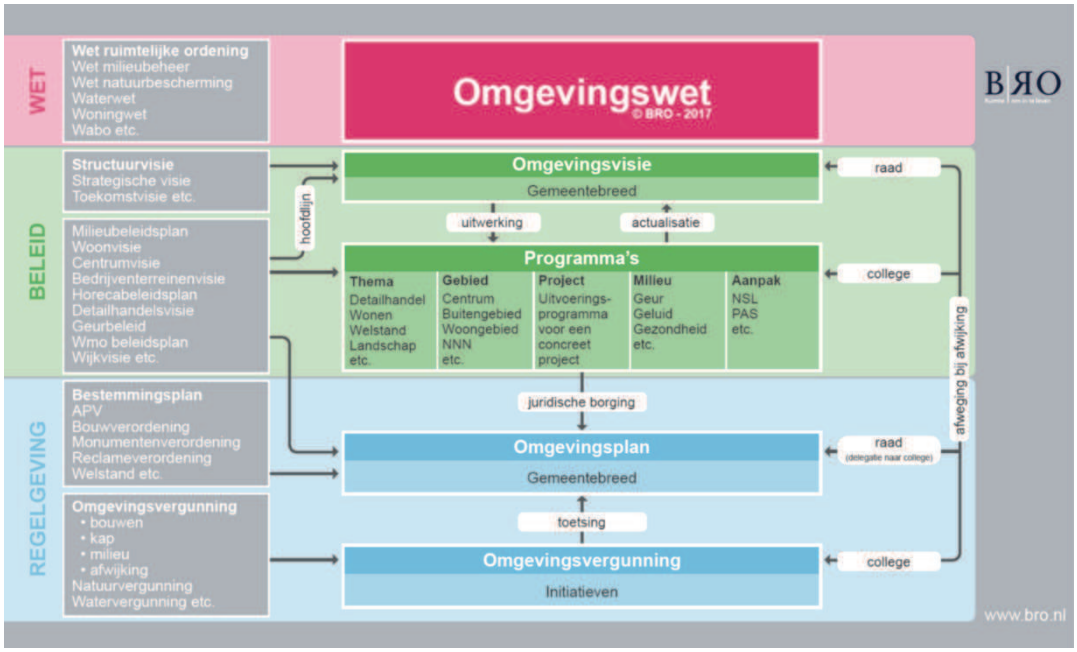
Samenhangende benadering kerninstrumenten Omgevingswet
De hoofdlijnen van de Omgevingsvisie Oosterhout (kunnen) worden uitgewerkt in programma's en vormen de kapstok voor het Omgevingsplan. Belangrijke vraagstuk is hoe de kerninstrumenten samenhangen, bijvoorbeeld welke keuzes er gemaakt worden rondom detailniveau. Hierbij hebben we te maken met de gemeentelijke ambities rondom 'regelluw' en 'flexibiliteit', maar ook met de (vertrouwens)relatie tussen de gemeenteraad en het College van B&W. De Omgevingsvisie wordt door de gemeenteraad vastgesteld, de programma's door het College. Bij welke mate van detaillering van de Omgevingsvisie heeft de gemeenteraad voldoende vertrouwen dat het College van B&W er op een goede wijze invulling aangeeft? Biedt dit voldoende waarborg voor een juiste doorvertaling in Programma's en Omgevingsplan? Onder andere dit vraagstuk agenderen we graag in een bestuurlijke benen-op-tafel-sessie (BOT-sessie) in de startfase van het Omgevingsvisietraject. Hiervoor nodigen we raads(commissie)leden èn het College uit. Tegelijk praten we ook door over het doel dat de Raad met 'hun Omgevingsvisie' voor ogen heeft. Dit is namelijk bepalend voor de opzet en de inhoudelijke ingrediënten van de uiteindelijke visie. Belangrijk is bijvoorbeeld ook de vraag of het instrument met name intern of extern gericht dient te zijn? En de vraag welke accenten de gemeenteraad ziet in regie en gemeentelijke rol voor de verschillende deelgebieden?

2. (Proces) Omgevingsvisie smeerolie verbeterdoelen Omgevingswet

De Omgevingsvisie vervult een belangrijke rol bij het bereiken van de verbeterdoelen van de Omgevingswet. Het vergroot immers het inzicht en de voorspelbaarheid rondom (on)mogelijke ontwikkelingen en nodigt uit/inspireert tot de goede initiatieven en investeringen. Door de integrale opzet ontstaan betere (vervolg)plannen, kunnen gerichter prioriteiten gesteld worden en wordt inefficiëntie voorkomen. Met de Omgevingsvisie kan bij uitstek invulling gegeven worden aan de bestuurlijke afwegingsruimte, bijvoorbeeld door gebiedsgericht te benoemen welke bandbreedte aan ontwikkelingen mogelijk is, met welke voorwaarden en uitgangspunten. En daarnaast draagt een Omgevingsvisie bij aan het versnellen en verbeteren van besluitvorming, doordat niet telkens het wiel uitgevonden hoeft te worden, afweging daardoor sneller plaatsvindt (uiteraard in combinatie met een goed werkproces), voor eenieder duidelijk is wat belangrijk is en een agenda vormt in gesprekken met partijen in de samenleving.

Ondersteunend aan implementatie Omgevingswet
Onze ervaring is dat het werken aan een Omgevingsvisie ook een belangrijk voertuig is voor de daadwerkelijke implementatie van de Omgevingswet in de organisatie en het gedachtengoed daarachter. Sowieso is het inspirerend en enthousiasmerend, wanneer er een 'inhoudelijke' opgave ligt (zoals een Omgevingsvisie) om samen mee aan de slag te gaan. Het is van belang dat iedereen binnen de organisatie die werkt aan de leefomgeving – fysiek, sociaal en cultureel - zich verantwoordelijk voelt voor de Omgevingsvisie. Door te denken (durven en doen) vanuit elkaars beleidsvelden, groeit het inzicht in de integraliteit van de opgaven. En er ontstaat gevoel voor de optimale ontwikkelingsrichting voor de gemeente en de verschillende deelgebieden.

Voor de gemeente Oosterhout bereiken we dit door samen aan de slag te gaan in gebiedsgerichte werkbijeenkomsten. Vanuit ieder relevant beleidsveld neemt een ambtenaar deel (de ambassadeurs/ interne denktank). Vanuit de eigen deskundigheid, komt men samen tot concrete uitspraken op gebiedsniveau, rondom de 5 koepelthema's. BRO bereidt de bijeenkomsten goed voor. Vooraf wordt een startdocument en 'huiswerkvragen' toegezonden.
Wanneer vanuit alle relevante beleidsterreinen daadwerkelijk gewerkt is aan de Omgevingsvisie, maakt dat dat de Omgevingsvisie (meer) toegepast wordt en in leven blijft.

3. Praktisch toepasbaar en dagvers

Alleen wanneer de opzet van de Omgevingsvisie praktisch bruikbaar is èn actueel, is deze van waarde. Gekoppeld aan het opstellen van de Omgevingsvisie denken we daarom graag samen met u na over het 'dagvers' houden. Dan gaat het enerzijds over het behouden van de samenhang tussen integraal en thematisch/gebiedsgericht beleid en anderzijds over het grip houden op (nieuwe) maatschappelijke trends, opgaven en behoeften. De raad geeft daar immers met haar Omgevingsvisie een 'antwoord' op. Wij helpen in het raad toewerken naar een werkwijze om grip te houden op die 'dagversheid': zodat u tijdig signaleert wanneer aanpassing van de Omgevingsvisie nodig is. Ook nemen we hierover aanbevelingen op in de uitvoeringsparagraaf.

4. Gebaseerd op feiten

Daarnaast heeft de Omgevingsvisie Oosterhout pas echt gebruikswaarde als gebiedsgerichte uitspraken gebaseerd zijn op de daadwerkelijke situatie, kenmerken en positionering van dat gebied. Alleen wanneer dit in beeld is, kan in de ambtelijke werksessies tot een gebiedsgerichte doorvertaling gekomen worden en kunnen ambities, prioriteiten en acties benoemd worden.

Start van onze aanpak is daarom het verrichten van een data-analyse die leidt tot een 'sociaal-economische spiegel' van de gemeente als geheel (in regionaal verband) en van deelgebieden. De spiegel stellen we scherp door een combinatie van harde data en 'zachte' gegevens uit de diverse buurt- en wijkmonitoren van de gemeente Oosterhout. Voor het verrichten van deze analyse werken we samen met Invisor (http://invisor.nl/).

In de regionale context maken we een SWOT-analyse van Oosterhout aan de hand van indicatoren als aantal banen per huishouden (economisch), de groene & grijze druk (demografisch), de woningprijs per vierkant meter (algemene indicator), de stadskracht (bedrijvigheid in de stedelijke sectoren, zoals zakelijke dienstverlening), cultuur- en vertierkracht (bedrijvigheid in de cultuur-/vertiersectoren) en plattelandskracht (bedrijvigheid in de plattelandssectoren). We vergelijken Oosterhout met andere gemeenten in de regio en bepalen aan de hand hiervan de regionale kracht/niche. Vervolgens kijken we hoe individuele buurten zich ontwikkelen en maken een buurtindeling (doorstroom / meegroeibuurten, niveaus van dynamiek). We typeren de identiteit van die buurten en welke rol ze spelen in het collectief.

Dit geeft handvatten voor de gebiedsindeling en voor uitspraken over hoe de gebieden kunnen bijdragen aan de doelstellingen van Oosterhout. Welke accenten kunnen worden aangebracht?

5. Alle thema's op zelfde niveau: actualisatie GSP & Visie Buitengebied

Been bijhalen voor GSP in startfase
Om op basis van actuele informatie op gebiedsniveau de goede keuzes te kunnen maken, is het nodig om het Groenstructuurplan te actualiseren. BRO biedt u als onderdeel van de start- & voorbereidingsfase aan om 'het been bij te halen' rondom de hoofdgroenstructuur en ervoor te zorgen dat deze integraal meegenomen kan worden bij de integrale gebiedssessies. We maken een Groenstructuurplan op hoofdlijnen, dat zowel op het niveau van de gehele gemeente als op deelgebiedniveau uitspraken doet over het gemeentelijk groen. Het huidige beleid zal geactualiseerd worden op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie. Dit is richtinggevend voor de nadere uitwerking. Belangrijke stap in de startfase is een ambtelijke werksessie, waarbij er op basis van het huidige GSP op gemeenteniveau gekeken wordt naar behoud, verbetering of doorontwikkeling. Daarnaast wordt tijdens die sessie verkend wat 'groen kan doen' rondom de 5 koepelthema's. Ook wordt per deelgebied gekeken welke accenten er liggen rondom 'groen' en handvatten benoemd voor verdere detaillering. Dit vormt gerichte input voor de gebiedsgerichte multidisciplinaire sessies in de volgende stap van het Omgevingsvisietraject ontstaat.

Buitengebied één van de gebieden waarvoor een IDeekaart opgesteld wordt
De actualisatie van de hoofdlijnen voor het buitengebied zien we als onlosmakelijk onderdeel van het Omgevingsvisieproces. Voor het buitengebied wordt ook een specifieke multidisciplinaire werksessie georganiseerd. In de start- & voorbereidingsfase worden alle beschikbare documenten (zoals het bestemmingsplan buitengebied) verkend op relevante (beleids)uitspraken en accenten voor het buitengebied. Daarnaast richten we in de ruimtelijke analyse met name op het buitengebied. De resultaten zijn onderdeel van het startdocument. Gezien de diversiteit in gebiedstypen stellen we voor om bij de uitwerking van deelgebieden voor het buitengebied 3 a 4 aparte gebieden te onderscheiden, met ieder een eigen IDeekaart. Denk aan: natuur, agrarisch gebied (grootschalig), agrarisch gebied (gemengd), linten.

6. Voldoen aan de wettelijke uitgangspunten en richtlijnen

6.1 Wet ruimtelijke ordening en Omgevingswet
De Omgevingswet (OW) is nog niet van kracht. Formeel wordt de Omgevingsvisie Oosterhout vastgesteld met de status van Structuurvisie op basis van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Evenals de Wro stelt ook de OW beperkte wettelijke vereisten aan de Structuurvisie/Omgevingsvisie (SV/OV). Belangrijk is procedure op basis van de AwB gevolgd wordt en dat kennis wordt gegeven van het voornemen om een SV/OV op te stellen en vervolgens van de beoogde vaststelling. Aangegeven moet worden hoe met de inspraak omgegaan is conform de Wro dient een uitvoeringsparagraaf opgenomen te zijn. BRO draagt zorgt voor de noodzakelijke IMRO-codering, zodat de Omgevingsvisie als Structuurvisie digitaal toegankelijk is via ruimtelijkeplannen.nl. Aanvullende eisen gelden bij bepaalde kostenverhaalsinstrumenten.

6.2 Kostenverhaal en uitvoeringsparagraaf
U vraagt specifiek om het goed verankeren van kostenverhaal in de Omgevingsvisie Oosterhout. Met het in werking treden van de Omgevingswet vervallen een aantal kostenverhaalsmogelijkheden. Maar voor de resterende 'Wro-periode' dragen we er zorg voor dat gebruik gemaakt kan worden van de mogelijkheden van kostenverhaal zoals dat nu gebruikelijk is (Nota Kostenverhaal 2017 – 2021). In de huidige Structuurvisie is 'bijdrage ruimtelijke ontwikkeling' verankerd, bovenplanse verevening niet. BRO draagt er zorg voor dat de uitvoeringsparagraaf afgestemd is op de actuele wensen en zorgt voor een geactualiseerde lijst van concrete activiteiten en projecten, als grondslag voor het vragen van een bijdrage ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast geeft de uitvoeringsparagraaf samenvattend de prioriteiten en acties weer.

6.3 Plan-m.e.r. – Natura2000
Wanneer een plan (Omgevingsvisie) kaderstellend is voor toekomstige m.e.r.-plichtige activiteiten is er een plan-MER nodig. Hierin verandert met de komst van de Omgevingswet weinig in vergelijking tot de Wro. Een plan-m.e.r. is, net als nu, verplicht als het kaderstellend is voor

m.e.r.-(beoordelings)-plichtige besluiten of als een passende beoordeling moet worden gemaakt op grond van de Wet natuurbescherming. Onze inschatting is dat de kans niet groot is dat er een plan-m.e.r.-plicht aan de orde zal zijn gekoppeld aan de Omgevingsvisie Oosterhout gezien de ligging t.o.v. Natura2000-gebieden. Een mogelijk risico in is gekoppeld aan het doen van eventuele uitspraken over intensieve veehouderij. Op basis van de eerste concept hoofdlijnen voor de Omgevingsvisie maken we een inschatting. Wanneer dat aan de orde is, bespreken we graag met u of de gemeente een plan-m.e.r. wenselijk acht of niet. Wij helpen u op een strategische manier.

6.4 Wettelijke richtlijnen omtrent digitale overheidsproducten
Op 24 mei 2018 is het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid gepubliceerd in het Staatsblad. Uitgangspunt is dat mensen met en zonder beperking op gelijke basis moeten kunnen deelnemen aan de maatschappij. Nieuwe websites gepubliceerd vanaf 23 september 2018 moeten uiterlijk op 23 september 2019 aan het besluit voldoen.

BRO levert zowel aparte bouwstenen die de gemeente in haar webomgeving kan verwerken en biedt daarnaast een voor de gemeente Oosterhout een digitale raadpleegomgeving aan, waarbinnen doorgeklikt kan worden naar een concreet gebied of achterliggende beleidsdocumenten. Het resultaat van het Omgevingsvisieproces zoals we dat aanbieden voldoet op basisniveau aan de geldende richtlijnen. Gedurende het proces gaan we graag in overleg over de ambities van de gemeente Oosterhout ten aanzien van de richtlijnen. Wanneer hiervoor aanvullende webontwerpwerkzaamheden noodzakelijk zijn, kan dat tot een aanvullende vraag ten opzichte van de offerte leiden.

5. VISIE OP PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

5.1 Aanhaken op reeds doorlopen trajecten

Goede participatie is in onze ogen de sleutel tot succes. Alleen zo kan een door inwoners, stakeholders en raadsleden gedragen Omgevingsvisie worden verkregen. Om een uitnodigende, enthousiasmerende en verbindende Omgevingsvisie te bereiken, is het belangrijk dat het proces daaromheen óók uitnodigt, enthousiasmeert en verbindt. Het is inderdaad zoals u aangeeft heel belangrijk om aan te sluiten op eerdere trajecten. Het moet duidelijk zijn dat 'de gemeente' iets (wel/niet) doet met wat ze aangegeven hebben en waarom niet/wel.
In het kader van de (concept)Toekomstvisie is (en daarvoor de 'Staat van Oosterhout') is via www.Oosterhoutvanjou.nl veel opgehaald. Ook de focusgesprekken, de enquête en de brede bijeenkomsten voor het Mobiliteitsplan leveren (veel) informatie. Dit vormt samen mede de basis voor de Omgevingsvisie. Zo mogelijk ontvangen wij de resultaten (verslagen).

Het is belangrijk dat per situatie, doelgroep en fase bepaald wordt in welke mate participatie relevant is en wat de meest werkzame vorm is. Uit ervaring weten we bijvoorbeeld dat het lastig is om de samenleving te betrekken bij de eerste fasen van een Omgevingsvisie. Op gebiedsniveau (of rondom een actueel thema) is de betrokkenheid veel groter. Per doelgroep geven we highlights over hoe we voorstellen de communicatie en participatie vorm te geven. Deze activiteiten zijn onderdeel van het stappenplan in hoofdstuk 2.

5.2 Voorstel per doelgroep

Gemeenteraad en College B&W
De Omgevingsvisie is het document van de raad. Bij het College van B&W ligt de verantwoordelijkheid voor de verdere uitwerking (eventueel in programma's) en toepassing van de hoofdlijnen. Het is goed wanneer de Omgevingsvisie en het voorstel over de relatie tussen de kerninstrumenten in goede samenwerking tussen de Raad en B&W tot stand komt. We stellen voor:

- Benen-op-tafel-sessie: Doorpraten over doel en gebruikswaarde Omgevingsvisie en benoemen van inhoudelijke accenten. Hieruit vloeien belangrijke kaders voor het proces.
- Bestuurlijke sessie 'toetsing hoofdlijnen visie': Voorleggen van de resultaten van de gebiedsgerichte ambtelijke bijeenkomsten en de bijeenkomsten met maatschappelijke partners. Met Raad en B&W wordt gesproken over herkenbaarheid en omissies. Eventuele vraagpunten worden ter discussie voorgelegd. Deze bijeenkomst kan een belangrijke stap vormen naar het opzetten van de 'stuurgroep strategie', waaraan ook partijen uit het maatschappelijk middenveld deelnemen.
- Besluitvormingsproces: de Omgevingsvisie wordt door de gemeenteraad vastgesteld.

Ambtelijk deskundigen
Het samen met de ambtelijke organisatie werken aan de Omgevingsvisie is belangrijk voor het draagvlak, de toepasbaarheid en het daadwerkelijke gebruik ervan. Daarom stellen we op verschillende momenten multidisciplinaire werkbijeenkomsten voor met ambtelijk vertegenwoordigers uit het fysiek, sociale én culturele domein. Deze hebben niet alleen een inhoudelijk doel, maar zijn ook gericht op het versterken van de integraliteit van denken en het werken volgens het gedachtengoed van de Omgevingswet. Deze deelnemers hieraan zouden samen de interne denktank kunnen vormen, zoals gedacht is deze op te richten als vervolg op de Toekomstvisie.

Naast de reguliere overleggen met het gemeentelijke kernteam/projectleider stellen we voor:
- Een werkbijeenkomst op het niveau van de gemeente en de regio;
- Drie werkbijeenkomsten rondom (geclusterde) gebieden, waarbij ook op de afzonderlijke deelgebieden daarbinnen ingezoomd wordt;
- Terugkoppelbijeenkomst (na de spiegeling met de maatschappelijke partners) waarbij wordt gekeken naar omissies, tegenstrijdigheden en prioriteiten.

BRO bereidt de bijeenkomsten gericht voor, zodat deze zo gestructureerd mogelijk verlopen en een bruikbaar resultaat bereikt wordt. Vooraf worden de verwachtingen van de deelnemers goed gericht door het bijtijds opsturen van een startdocument met (gebieds)informatie, doelomschrijving en voorbereidende vragen. Voor de drie gebiedsgerichte bijeenkomsten wordt als 'huiswerk' gevraagd om vanuit de eigendiscipline op te schrijven: de hoofdopgave, hoofddoelstelling en prioritaire acties voor het gebied. Met het resultaat van het huiswerk kan tijdens de bijeenkomst een vliegende start gemaakt worden. Gekeken wordt bijvoorbeeld naar synergie, eventuele tegenstrijdigheden, integrale rode draden voor de koepelthema's en prioriteiten.

Stakeholders – maatschappelijke partners
Het is belangrijk dat de Omgevingsvisie aansluit op behoeften in de samenleving. Voor het dichterbij brengen van de ambities en doelstellingen uit de Omgevingsvisie is de gemeente afhankelijk van de bewoners, ondernemers en partijen in de samenleving. Daarom stellen we voor om een bijeenkomst met stakeholders uit het maatschappelijk middenveld (zoals ondernemersverenigingen, ZLTO, zorgpartijen, corporatie, natuurorganisatie) te organiseren en met hen in te zoomen op de verschillende gebieden, waarbij de eerste resultaten uit de ambtelijke sessies als basis worden gebruikt.

Wij stellen voor om tijdens de bijeenkomst 3 gesprekstafels te maken met een eigen inhoudelijk begeleider: partijen worden geclusterd naar *people, planet, profit*. Gevraagd wordt naar herkenbaarheid, witte vlekken en vooral wat partijen zelf kunnen en willen pakken en wat ze daarvoor van de gemeente nodig hebben. Deelnemende maatschappelijke partners zouden vervolgens onderdeel uit kunnen maken van de op te richten (structurele) stuurgroep strategie. Graag bespreken we met u welke partijen we hiervoor uitnodigen.

Samenleving breed
Gezien de diverse reeds doorlopen trajecten –en irritatie te voorkomen- stellen we tijdens het voorbereidingsproces van de Omgevingsvisie geen brede bijeenkomsten met de samenleving voor. De inbreng vanuit de samenleving geven we als volgt vorm:

- Uitgangspunt zijn uitkomsten van eerdere processen (o.a. Toekomstvisie) en buurt- en wijkmonitoren.
- Het is belangrijk om gedurende het Omgevingsvisieproces op verschillende momenten aan de samenleving breed te communiceren (via nieuwsbrief, lokale krant en website) hoe de gemeente Oosterhout werkt aan het dichterbij brengen van de ambities en doelstellingen zoals opgetekend tijdens het Toekomstvisieproces. BRO denkt graag mee in deze communicatie, door het aanleveren van/reageren op teksten en beelden.
- Optioneel stellen we naast de 'spiegelbijeenkomst' met maatschappelijke partners/stakeholders, een bijeenkomst met de (nog op te richten) Oosterhoutse denktank voor.
- Tijdens inspraakperiode:
    - Organisatie van een informatieavond rondom gebiedstafels, waarbij inwoners en belanghebbenden gebiedsspecifiek hun reacties kwijt kunnen
    - Optionele digitale reactieknop in ontwerp-Omgevingsvisie: mensen kunnen vanuit huis direct een reactie insturen.

